

Factsheet – Metam-Natrium

1 Inleiding

1.1 Korte aanleiding

In mei 2014 heeft het Ctgb de toelatingen van grondontsmettingsmiddelen op basis van metam-natrium geschorst nadat bleek dat ernstige risico's voor omwonenden (met name kinderen) niet konden worden uitgesloten. In de zomer van 2014 heeft het Ctgb een herbeoordeling uitgevoerd van metam-natrium op de risico's voor omwonenden in nauwe samenwerking met de Belgische autoriteiten. België is als rapporterend lidstaat verantwoordelijk voor de herbeoordeling van metam-natrium in de Europese centrale zone. België herbeoordeelt dus het volledige dossier.

Op basis van de beoordeling op het aspect omwonenden zijn zowel het Ctgb als de toelatingsautoriteit van België, op basis van nieuwe wetenschappelijke gegevens, tot de conclusie gekomen dat gebruik van metam-natrium onder strikte toepassingswaarden veilig kan plaatsvinden.

Het Ctgb heeft vervolgens besloten om de schorsing van de toelatingen van middelen op basis van metam-natrium op te heffen. Vervolgens heeft het Ctgb aanvullende, beperkende voorwaarden opgelegd voor gebruik van metam-natrium:

- Er mag een maximale oppervlakte van 1 hectare behandeld worden, met minimaal 150 meter afstand tussen behandelde velden;
- Dek de behandelde grond direct na toepassing af met VIF (Virtually Impermeable Film) folie gedurende een periode van ten minste 14 dagen;
- Een bufferzone van ten minste 150 meter moet toegepast worden tussen de te behandelen velden en de kadastrale grens van woningen en overige verblijfsplaatsen waar mensen langere tijd verblijven, zoals winkels, bedrijven en kantoren;
- Het middel dient op ten minste 20 cm diepte ingebracht te worden.

De Kamer is in recente brieven geïnformeerd over:

- De ontwikkelingen in het metam-natriumdossier, obv een toezegging (TK 27858, nr 323);
- Het verbeteren van de informatievoorziening aan omwonenden over de toepassing van metam-natrium, nav de motie-Leenders (TK 27858 nr 309);
- Uw inzet rond alternatieve aaltjesbestrijding met Tagetes in reactie op Kamervragen van de Christenunie (TK 21501-32, nr 841).

Stas I&M heeft de Kamer recent geïnformeerd over het blootstellingsonderzoek onder omwonenden van intensief bespoten (buiten)teelten. Als eerste wordt gekeken naar blootstelling onder omwonenden van bollenvelden.

1.2 Taakverdeling tussen departementen

U voert hierop het woord, met uitzondering van het blootstellingsonderzoek. Voor dit laatste dossier is stas IenM verantwoordelijk en woordvoerder

2 Stand van zaken

Nieuwe toelating (herbeoordeling) van metam-natrium

België werkt aan een nieuwe toelating (herbeoordeling) van een middel op basis van metam-natrium: zij treedt op als rapporterend lidstaat en doet de primaire beoordeling hiervan voor de Europese centrale zone. Deze beoordeling zal waarschijnlijk in de eerste helft van 2016 afgerond zijn. Daarna zal België haar beoordeling voorleggen aan de overige lidstaten die als concerned member state (CMS) zijn aangemerkt, waaronder Nederland. Na deze consultatieronde zal België, alle commentaren

meewegend, een beslissing nemen op de aanvraag voor toelating van metam-natrium, met daarbij de voorwaarden waarop het kan worden toegepast. Daarna zal het Ctgb, als verantwoordelijke toelatingsautoriteit in Nederland, een besluit nemen of het betreffende middel in Nederland wordt toegelaten. Deze toelating zal de huidige toelating vervangen. -Dit besluit zal binnen 120 dagen na ontvangst van de Belgische beoordeling worden genomen.

Gebruik van metam-natrium

Toepassing van metam-natrium vindt in het voorjaar en najaar plaats (na melding van toepassing bij de NVWA). De Kamer is per brief geïnformeerd over de gebruik situatie ná de aanvullende gebruiksvoorwaarden: de najaar toepassingen in 2014 en de controles daarop door de NVWA (TK 27858, nr 323). In 2014 daalde het behandelde areaal van 6000 naar 1752 hectare. Deze sterke daling betrof de najaarstoepassingen vanwege de beperkende voorwaarden die zijn opgelegd vanaf 19 augustus 2014.

De NVWA meldt nu de volgende gegevens over 2015. Deze zijn (nog) niet aan de Kamer gemeld.

- In 2015 zet deze dalende trend zich voort in de voorjaarstoepassing. Het uiteindelijke behandelde areaal voor 2015 is pas in mei 2016 bekend.
- Over de periode april tot en met medio oktober 2015 heeft de NVWA 42 meldingen van voorgenomen grondontsmetting met metam-natrium ontvangen. (Tot nu toe betreft het in totaal 77 hectare te ontsmetten grond, waarvan 3 ha aardbeien, 60 ha bloembollen, 7 ha boomkwekerijgewassen, 6,5 ha groentegewassen en 0,5 ha herinplant boomgaard).
- De komende maanden kunnen nieuwe meldingen binnenkomen en kunnen meldingen ingetrokken worden indien de voorgenomen grondontsmetting niet is uitgevoerd.
- Voor alle gemelde percelen voert de NVWA een risico inschatting uit, waarna gerichte controles worden uitgevoerd. In 2015 heeft de NVWA tot nu toe vijf veldinspecties uitgevoerd. Het betrof twee inspecties na klachten van burgers en drie gerichte controles. Bij de gerichte controles zijn geen overtredingen vastgesteld.
- De grondontsmetting behorende bij de 42 meldingen zullen in de afgelopen of komende maanden uitgevoerd zijn of worden nog uitgevoerd, inspectieresultaten daarvan zijn nog niet bekend.
- Met ingang van 2016 stopt de NVWA met het opleggen van de teeltverboden (bij vondst van het stengelaaltje) en de nog geldende teeltverboden worden per 1 januari 2016 ingetrokken.
- In 2015 is het Perceel Register Stengelaal van de BKD meermaals geraadpleegd, terwijl dat in voorgaande jaren slechts incidenteel gebeurde. De verwachting is dat het gebruik van dit register verder toe zal nemen.

Nav de motie-Leenders (TK 27858, nr 291) die de regering verzoekt, in overleg met de sector te treden om te komen tot een betere vorm van informatieverschaffing naar omwonenden over de toepassing van metam-natrium, heeft uw voorganger met LTO gesproken. Toepassing van metam-natrium vindt, gezien de gestelde voorwaarden, enkel plaats door loonwerkers. LTO zou hierover in contact treden met de loonwerkers. U kunt toezeggen de Kamer over de uitkomst hiervan te informeren.

Op 2 mei 2016 heeft u in reactie op vragen van de Christenunie (TK 21501-32, nr 841) uw inzet aangegeven rond alternatieve aaltjesbestrijding met Tagetes voorafgaand aan de teelt van bloembollen. Uw voorganger heeft een wijziging voorbereid in het Besluit gebruik meststoffen (Bgm) betreffende het telen van aaltjes beheersende gewassen op gescheurd grasland. Deze wijziging is eind 2015 definitief.

De eerste resultaten van het blootstellingsonderzoek komen beschikbaar vanaf 2019. Tot aan de uitkomsten in 2019 wordt de sector gevraagd vrijwillig extra maatregelen te nemen, zoals teeltvrije

zones, aanleg van ecologische randen en niet-toepassing in drinkwaterwingebieden of kwetsbare (natuur)gebieden.

3 Verwachte (kritiek-)punten vanuit de Kamer

Er kan vanuit de Kamer de vraag komen om toelichting over uw inzet op alternatieven.

4 Voorgestelde lijn

- De Kamer is recent via diverse brieven over de voortgang in dit dossier geïnformeerd.
- Bijvoorbeeld is gemeld dat de NVWA - in de periode per **1 september 2014 tot half maart 2015**- minder meldingen van voorgenomen toepassing van metam-natrium op percelen heeft ontvangen ten opzichte van voorgaande jaren. Er zijn dus minder meldingen dan de periode vóór de aanscherping van de toepassingsvoorwaarden.
- Deze trend (van minder gebruik) lijkt zich voort te zetten **over heel 2015** op basis van de gegevens van de NVWA. Maar het is nog te vroeg voor definitieve uitspraken omdat het jaar nog niet is verstreken. U zult de Kamer informeren.
- U heeft LTO gevraagd om met loonwerkersbedrijven te bespreken hoe zij omwonenden vlak voor gebruik kunnen informeren. U kunt de Kamer toezeggen dat u de uitkomst van dit gesprek laat weten.
- Op dit moment voert rapporterend lidstaat België de herbeoordeling uit van een middel op basis van metam-natrium. Waarschijnlijk is deze in het voorjaar van 2016 afgerond.
- Het Ctgb zal, na de afronding van de besluitvorming door België over de nieuwe toelating of herbeoordeling van metam-natrium, een besluit nemen over de toelating van metam-natrium in Nederland. Dit zal naar verwachting medio 2016 gebeuren.
- U werkt samen met de sector aan het doorontwikkelen van alternatieven voor natte grondontsmetting. Zo wordt het onderzoek naar biologische grondontsmetting in 2015 en 2016 voortgezet via de topsectoren.
- Uw voorganger heeft daarnaast een wijziging voorbereid in het Besluit gebruik meststoffen betreffende het telen van aaltjesbeheersende gewassen op gescheurd grasland.
- Hierdoor krijgen melkveehouders vanaf 2015 de mogelijkheid om van 1 juni tot en met 15 juli de graszode te vernietigen en een aaltjesbeheersend gewas te telen. Dit komt in de plaats van de bestaande mogelijkheid om in augustus de graszode te vernietigen en grondontsmetting toe te passen.
- Deze wijziging is eind 2015 definitief. Dan zullen als aaltjesbeheersende gewassen Tagetes en Japanse haver worden aangewezen.